

Eiropai ir jāspēj pielīdzināties Latvijai nevis otrādi

Autors: M. Ķirsons

Mežsaimnieki un arīdzan lauksaimnieki nereti aizdomājas par to, kāda viņu nozare būs pēc gadiem 10, 30 vai pat pēc 50. Teiksiet, kurš tad normāls cilvēks bez kādām paranormālām spējām vispār ir spējīgs prognozēt tik tālu nākotni, ja nevar precīzi pateikt, kas te būs ar to coronovīrusu un cik spēcīgs tā cirtiens būs nevis tikai un vienīgi Ķīnas, bet gan visas pasaules tautsaimniecībām. Jautājums vietā, bet, ja jau Eiropas augstākā priekšniecība zīmē perspektīvo nākotni līdz pat 2050. gadam, vai tad mēs mazajā Latvijā varam atpalikt? Noteikti nevaram, mums jābūt līderiem, vismaz kaut kādā jomā, citādi visu laiku kaut kādā arjergardā vien kūļajamies — gan pēc ekonomiskās izaugsmes, gan pēc naudas daudzuma makā.

Mūsdienu virziens ir viss, kas ir zaļš. Un tas ir pareizi! Tieši Eiropai ir jāspēj pielīdzināties Latvijai nevis otrādi. Proti, Latvija zaļo vilni ir «apsedlojusi» jau kopš 1990. gada, jo kopš tiem laikiem no visādām «nezaļām» rūpnīcām nav palicis ne smakas. Bez tam «zaļināšanas pasākumus» sekmīgi īstenojuši jaunie zemes īpašnieki, jo kopš tā paša 1990. gada esot aizauguši vairāk nekā 200 000 ha bijušās laukasaimniecības zemes. Jā, pēdējos gados šo platību apmērs atkal sarucis, taču ne jau visi ir mantrauši, kuri grib, lai zeme nestāv dīkā, bet gan kaut ko ražo. Bez tam, lai dabiskajiem zaļināšanas procesiem netraucētu dabas kronis – cilvēks – laukos ir likvidējušās darba vietas, kā rezultātā divkājaino skaits ne tikai laukos, bet visā valstī ir būtiski sarucis. Kāds

klasīķis reiz teicis, ka mežs esot agresīva vide, kura ar laiku pārņēmot visu, ko var. Protams, mainoties paaudzēm un zemes īpašniekiem, arvien vairāk zeme nonākusi saimnieku, šī vārda vistiešākajā nozīmē, rokās un viņi vēlas zemi izmantot kā ražošanas instrumentu. Bet tas nebūt nav daudzu interesēs. Piemēri?! Kādu vēlaties! Mežu īpašnieki vēlas lielāku brīvību, bet viņi pretī saņem, ka viņiem tādu nedrīkst dot! Tas nekas, ka Skandināvijas valstis Latvijā strādājošo mežu īpašnieku konkurentiem rokas ir pilnīgi brīvas, bet Latvijā pat mēģinājumi kaut nedaudz pietuvināties konkurentiem, tiek pielīdzināti kādiem «noziegumiem» pret visu dzīvo dabu. Un lai arī agresīvais mežs ir «aprijis» nevienu vien agrāko laiku biešu un kartupeļu tīrumu, tomēr pēc gudru – zinošu «institūtu» datiem ik gadu meža platības Latvijā ir sarukušas. Esot vien vairs tikai 38%, kamēr vietējie «nejēgas» operē ar kaut kādiem 52%, un tas, ka kaut kāda cita organizācija pat gatava mežu platības vērtēt nepilnos 54%, neko nenozīmē. Un pilsētniekiem gan Latvijā, gan arī citās valstīs šādi cipari ļauj piezgaties domām par to, ka Latvijā VISU jau ir nocirtuši un nekā ko cirst vairs nav. Visā jezgā maz kuru interesē kaut kādi tur argumenti, jo «alkatīgie» vēlas vairāk nocirst un zinātnieku argumenti par to, ka ik gadu Latvijā nocērt tikai ap 12 milj. m³ koksnes, kamēr dabiskais pieaugums ir 26 milj. m³, ir kaķim zem astes. Sazvērestību teorijas piekritējiem jau gatava atbilde — konkurenti ir pacentušies «pastrādāt» ar attiecīgajiem personāžiem, jo kā lai izskaidro pardaoksu - jo mazāk cilvēku, jo sliktāka situācija dabai – pasliktinājies bioloģiskās daudzveidības stāvoklis, savukārt valstis, kur mežs agresīvi nav inkorporējis bijušas lauksaimniecības zemes un nav slēgtas smirdošas rūpnīcas,

bioloģiskās daudzveidības stāvoklis neesot pasliktinājies. Zili brīnumi, jo ar veselo saprātu kaut ko tādu nesaprast.

Šādā situācijā arī 20-30 gadus tālas nākotnes prognozēšana pielīdzināma zīlēšanai, jo īpaši tāda moderna, bet joprojām neizprotama vārdu salikuma – klimatneitralitātes - sasniegšanas kontekstā. Kāpēc?! Tāpēc, ka neviens nezina, kā šito klimtneitralitāti sasniegt. Tiek gudri stāstīts par visādiem procentiem, kas jāsamazina, bet atkal ir jautājumi, ja jau Latvija kopš leģendārā 1990. gada izmešu daudzumu ir samazinājies vairāk nekā par pusi, tad kāpēc vajadzētu skriet pa priekšu visai pārējai Eiropai, kur daudzās valstis var tikai sapņot par tiem samazinājuma apjomiem, kādi ir jau sasniegti Latvijā. Bet varbūt citas valstis, nebūt nesteigsies sekot Latvijas piemēram un apcirt savu tautsaimniecību? Laiks rādīs, jo vismaz pagaidām nav dzirdēts par kaut kādu ražotņu slēgšanas plāniem, izņemot vien par ogļu ieguves apcirkšanu. Eiropā runā par tādu kā visu nozaru izvērtēšanu un tikai tad tikšot atrastas tās «slēdzamās» ražotnes. Savukārt Latvijā, kā jau pionieriem pienākas, runā par to, kā divās (citu jau vienkārši vairs nav) kaitnieku nozarēs- lauksaimniecībā un transportā -samazināt tos pašu CO2 izmešus. Tā kā Latvijā dzīvojošo skaits samazinās, tad jau loģiski, kam viņiem tik liels transports un lauksaimniecība. Abās CO2 grēkojošās nozares varētu tik piedzīvotas radikālas izmaiņas, par to iespējamām sekām vēl pat skaļi lāgā neviens runāt negrib, jo tas varot tracināt cilvēkus, kuri vēl domā ar savām smadzenēm, nevis akli pakļaujas vienīgajam pareizajam viedoklim. Varbūt turīgie ārzemnieki varēs turpināt visu kā līdz šim, bet zaļo indulgenci par nelielu, bet taisnīgu atlīdzību

iegādāties teritorijā, kurā nemitīgi rūk cilvēku skaits, bet dabas daudzveidība kļūst arvien sliktāka? Slikta ideja, nē, ļoti laba- uz to varēs nopelnīt un rokas paslidīt visie, kuri būs bijuši pareizajā «frontes» pusē.

Ja patiešām par klimata pārmaiņu viens no galvenajiem vaininiekiem būs liellopi, tad var gadīties, ka 2045.- 2049. gadā atkātosies 100 gadus pagātne, tikai ar citu pieskaņu. Proti, pēc kara, tā ap 1945- 1949. gadu, padomju piespiedu kolektivizācijas buma laikā, laukos savā kūtī varēja turēt tikai 10 vistas, vienu brūnaļu un visus mājlopus, virs atļautās kvotas vajadzēja noslēpt no kotrolieru acīm, citādi varēja iekulties pamatīgās «problēmās». To laiku aculiecinieki teic, ka otro virskvotas gotiņu un virskvotas vistas vienkārši tikušas slēptas (turētas) tuvējā mežā. Vai patiešām šāds fantastisks scenārijs piepildīsies un retajām tantēm laukos pēc papīriem brūnaļas nebūs, de facto tāda tiks slēpta kādā zemnīcā vai cita veida slēpnī- rādīs laiks. Bet varbūt tad Latvijā būs pavisam cita lauksaimniecība un arīdzan mežsaimniecība, kurā augs viss, kas var augt, bet cirvis ar zāģi būs ierindoti ienaidnieku sarakstā, tā būšot pati zaļākā valsts visā pasaulē, kuras piemēram varētu sekot visa progresīvā cilvēce.